

Kald mig ved mit (andet) navn
Paul B. Preciado

Det sker endnu, om end sjældnere end før, at jeg møder en person, som holder fast ved at tiltale mig med et kvindenavn eller nægter at kalde mig ved fornavn, dvs. ved det andet navn, som nu er mit. Jeg kan tilbagevise den pågældendes henvendelse retorisk, og jeg kan fremskaffe institutionelle beviser og vise mit nye identitetskort, ligesom den jøde, der var gået over til kristendommen, gjorde i 1400-tallet, når konvertitten fremlagde sit certifikat om uplettet blod. Jeg kan også skrue op for min maskuline adfærd, holde op med at barbære mig i et par dage, gå med kraftigere støvler, bredere bukser og lade håndtasken blive hjemme. Jeg kan endog spytte på gaden mens jeg går, eller lade være med at smile (maskulin adfærd kræver somme tider en tåbelig koreografi). Ingen af disse fremgangsmåder er dog tilstrækkelig til at føre bevis for en kønssandhed af den gode grund, at kønssandheden (ligesom det uplettede blod i 1400-tallet) ikke eksisterer uden for en samling sociale og mellemmenneskelige konventioner. En køns karakter udgør ikke en psykisk eller fysisk ejendommelighed ved et subjekt og er heller ikke en naturlig identitet. Det er en magtrelation, der er afhængig af en konstant, fælles beherskelsesproces, hvor tilslutning, kontrol, subjektivering og underkastelse foregår samtidigt.

Under de første to-tre år i en kønsovergang hænger transmandens maskulinitet i en tynd tråd. Og det er en tråd, der går fra hånd til hånd og som enhver kan holde fast i eller rive over. Enhver person og enhver institution kan således når som helst styrke tråden eller klippe den over: Ved et håndtryk, et blik, et navn eller et pronomen, et dokument, en underskrift, godkendelse af oprettelsen af en bankkonto, omlægningen af kørekortet, en bekendelse, et skulderklap, et spørgsmål der stilles, måden hvorpå der bydes på en cigaret eller en drink, så flettes tråden og bliver stærkere, eller den brydes. Det tager mindre end et sekund. Det er den sociale forbindelse, der styrer os og som konstituerer os eller afsætter os som politiske subjekter.

Selvom beslutningen om at påbegynde en proces med henblik på gentilskrivning af køn er individuel og tilsyneladende frivillig, så er overgangsprocessen aldeles kollektiv og åben for konstante godkendelser eller censureringer. Intensiteten ved den smerte, som man føler, når man står over for en person, der har besluttet sig for at bruge det andet pronomen eller som nægter at kalde en ved det ene navn, som nu er mit, er direkte proportionel med den kraft, hvorved en sådan lille gestus netop gentager en historisk kæde af voldshandlinger og udelukkelser. Et sådant ubetydeligt udsagn kommer til at genoprette et normativt hierarki mellem dem, der har ret til et pro-nomen, et sted-ord, og de andre. Den person der tror sig i stand til at kende bedre ens køn end vi selv gør, og derfor nægter at kalde os ved det nye navn eller at indsætte det rette pronomen, der angår os, i han- eller hunkøn, er ikke ved at modstille det biologiske og det sociale, som det somme tider hævdes, eftersom den, der foretager sig noget sådant, i almindelighed slet ikke ved noget om vores anatomi. Den pågældende tildeler en fortrinsret til en normativ samfundsfiktion, der står over for en samfundsfiktion, som er ved at få en institutionel stemme. For nu at sige det med antropologen Philippe Descola, så er der ingen kamp mellem natur og kultur i den proces, hvorved køn og kønstegn bliver anerkendt; der er derimod en kamp mellem to (eller flere) kulturelle registreringer af kønsforskellen: Den ene er normativ, og den anden er dissident.

Ved hver overgangsproces finder der en genskrivning sted af den samfundspagt, hvorved en krops politiske eksistens kan blive bekræftet eller forkastet. For en migrant eller for en trans afhænger rejsens vellykkethed af den gavmildhed, hvormed de andre modtager os og støtter os uden hele tiden at tænke "her er en fremmed" eller "jeg ved, at du i virkeligheden er en kvinde", men ser vores singularitet som en sårbar krop, der søger efter et andet sted, hvor livet måske kan slå rødder. Og i forbifarten ved at gøre det sammen opdage det nye rum for social virkelighed, der åbner sig for vor eksistens. Og ligesom migranten udarbejder personen i en kønsovergang efterhånden en kartografi for overlevelse, der skelner mellem beboelige områder og de områder, der er ufremkommelige, mellem de steder, man kan eksistere, og de steder, hvor vor eksistens bliver konstant underkendt, indtil det lykkes (men det sker ikke altid) at opbygge et netværk af afhængigheder, der tillader os at give materiel eksistens til den politiske fiktion om vores køn.

Hver dag når jeg bevæger mig gennem dette vanvittige netværk af skøre tråde, siger jeg til mig selv, at en sådan kønsovergang måske udgør det smukkeste politiske forsøg, et menneske kan opleve i begyndelsen af det tredje årtusind. Men det er også et af de mest risikofyldte, som jeg derfor sammenligner med migrationen, med en "tilbagevenden til samfundet" efter et udstået fængselsophold, eller en genoptagelse af arbejdet efter at have fået stillet en diagnose om AIDS eller kræft, at være mor, far, datter eller søn i et adoptionsforhold, at blive gymnastiklærer efter at have været pornostjerne, at have fået stillet diagnosen skizofren eller borderline og så forsøge at få etableret det, som nogle kalder et "normalt liv" uden at vide, hvad de taler om.

Under sit sidste seminar *La Bête et le Souverain* [Dyret og suverænen] fremsatte Jacques Derrida den hypotese, at der blandt menneskeprimater ikke gives en naturlig suverænitæt. Det som den nævnte overgangsproces (migrationen, tilbagevenden til samfundet osv.) kan lære os, er, at et politisk subjekts suverænitæt (uanset om vedkommende er trans eller cis-, migrant eller ikke, hvid eller ikke-hvid) ikke er givet på forhånd, men at den dannes og opløses hele tiden gennem et omfattende apparat af institutionel opretholdelse: Såfremt nogen fratager os vores identitetspapirer, vores pas, vores ret til at hente børn efter skoletid, muligheden for at søge læge eller gå i svømmebad, såfremt de andre bliver ved med at kalde én ved et navn eller med et pronomen, som ikke svarer til én, såfremt nogle holder op med at hilse på én, vise venskab eller give knus, så udhules vores sociale, seksuelle og politiske eksistens, og måske bliver den helt ødelagt. Der ville da ikke være meget tilbage af den eksistens, som man går og forestiller sig som ens autentiske egen.

Det karakteristiske for vores ontologi består i et radikalt ubestemmelighedsprincip: Behovet for at indgå i en konstant proces af samfundsmæssig konstruktion og dekonstruktion. Vores suverænitæt bliver ikke givet os ved fødsel (det er ikke en identitet), den består i et fiktionsstillads, en slags samfundsmæssig ekso-skelet, som holder os i live: Der er ikke noget "virkeligt" i et navn, eller i et adjektiv, et dokument om en identitet, der hedder tysk eller fransk, spansk eller syrisk. – Navnet er kun røg, skrev Goethe, men ikke desto mindre så trækker vi vejret takket være den røg, vi deltager i. Og derfor, vær så venlige at kalde mig ved mit (andet) navn.

Oversat fra fransk af Carsten Juhl